V. b. b.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom „KOROŠKI SLOVENEC“ Klagenfurt, Viktringer-Ring 26. Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: Pol. in gosp. društvo Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. Stane četrtletno: 1 šiling. celoletno: 4 šilinge. Za Jugoslavijo četrtletno: Din. 25·— celoletno: Din. 100·— Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VII. Dunaj, 28. septembra 1927. Št. 39.

Položnice prilagamo današnji številki. Dobe jih naročniki, ki ali dolgujejo ali pa vsaj nimajo naprej plačano. Prosimo vse, da v kratkem izpolnite dolžnost napram našemu tisku!

Nemščina v cerkvi.

Naša javnost in ljudstvo se vse premalo poteguje za naše narodne pravice v cerkvi in šoli. Če začne nemški duhovnik pridigovati nemški in vpelje v šolo nemški verouk, tedaj pač v začetku nekoliko zahrušči in se malo pozabavlja, a cela zadeva se hitro poleže in pomiri. Zavedni slovenski starši ne znajo, oziroma si ne upajo odločno nastopiti za slovenske pravice v šoli, naše pravice se premalo povdarjajo. Ljudstvo gre nemškim duhovnikom v tem oziru na roko, da njim na ljubo govori nemško — tudi zavedni Slovenci tukaj niso izvzeti — in tako ni čudno, da dobi nemški duhovnik vtis, da je znanje slovenskega jezika nepotrebno.

Kako odločno so nastopile nemške žene na južnem Tirolskem, ko je vlada nameravala vpeljati italijanski verouk. Neustrašeno so se podale v šolo, ne boječ se fašistov in karabinerjev ali zapora, in odločno zahtevale verouk v nemškem jeziku. Čast jim in priznanje, da se ne boje v javnosti kljub nevarnosti pred silo tajiti materinega jezika. Malo več odločnosti bi bilo treba tudi pri nas, tedaj bi si nemški duhovniki že zavedali, da je njihova sveta dolžnost, da se naučijo po tolikih letih našega jezika, če hočejo delovati v slovenskem delu Koroške. A te odločnosti pri nas manjka; smo premehki in preveč popustljivi. Mi zahtevamo v šole pouk v slovenskem jeziku, a mirno gledamo, da se nam polagoma jemljeta še ti dve uri slovenskega jezika v verouku, katerega nemški duhovnik nadomesti z nemškim, in ne rečemo nič! Po cerkvenih in naravnih postavah nam je zajamčen verouk v materinem jeziku, nihče nad ga ne brani, mi sami mirno gledamo, da nam še pri verouku nemški duhovniki vrivajo nemščino, in ne ganemo mezinca. In če Nemci vidijo, da mi zahtevamo v ljudskih šolah, da se vpelje slovenski jezik, a mirno gledamo, da se pri verouku izpodriva materni jezik, morejo li smatrati naše zahteve za resne? Koliko šol je že od časa zadnjih sedem let, kjer se je nekoč poučeval krščanski nauk slovenski; prišel je Nemec in svojemočno izbacnil slovenščino, a mi molčimo. Zahtevamo vse mogoče, a tega, kar imamo, tega ne držimo. Rešujemo šolsko vprašanje, a polagoma se uvaja v šole nemški verouk in mi ne rečemo nič. Kako vse drugače se potegujejo v tem oziru Nemci v južni Tirolski kljub brahijalni sili.

Zakaj se nemški župniki nočejo naučiti slovenski kljub temu, da so že mnoga leta med nami? Se jim pač ne zdi vredno; ta in ono si misli, da ni potrebno. Ljudje so pač preveč popustljivi, se takoj uklonijo in govorijo nemško — posledica stoletnega robstva pod nemško gospodo — in smatrajo slovenski jezik za manj vreden. In tako nemški župniki res pridejo do prepričanja, da je naš jezik manj vreden, samo za dom. In tako vidimo, da se naš jezik vedno bolj izpodriva iz cerkve in šole.

Kako je s slovenskim jezikom pri spovedovanju, o tem je drugo vprašanje. Kaj pač sodi cerkvena oblast o takih spovedih, kjer se spovednik in spovedanec med seboj ne razumeta? Gotovo je še nebroj takih ljudi, ki nemški ne znajo, oziroma lomijo za silo o najnavadnejših stvareh. Toda saj o velikonočnem času priskoči na pomoč sosedni slovenski župnik in on spoveduje, a k nemškemu duhovniku ljudje, kakor kažejo izkušnje, ne zahajajo. Marsikdo je že rekel, k temu pa ne grem, ki nič ne vpraša, ker ne zna slovenski. Prihodnjič gre k sosednemu slovenskemu župniku k spovedi, ali sploh ne. Tako se ljudje odvadijo izpolnjevanja cerkvenih dolžnosti. Saj takozvane „luterš“-spovedi, kjer se spovedanec in duhovnik ne zastopita, so v šali že dosti znane. Kaj pravi cerkvena oblast k temu, da nesposobni nemški duhovniki službujejo med nami, zanemarjajo naš materni jezik v cerkvi in pri verouku vpeljujejo nemščino in tako podijo iz cerkve naše zavedno ljudstvo, najboljše obiskovalce cerkve?

Kaj pravijo k temu gg. vizitatorji, da so gospodje vpeljali nemški verouk? Naši ljudje se bodo cerkvi odtujili, kot so narodni nasprotniki splošno le priložnostni obiskovalci cerkve. Kjer se slovensko govori, se po naravni, božji in cerkveni pravici mora opravljati v cerkvi tudi slovenski. Svojčas je bilo v šematizmu označeno, jeli fara slovenska ali nemška, a sedaj je to opuščeno — menda poklon nemškim duhovnikom. Naše ljudstvo se v narodnem oziru v cerkvi zapostavlja in prezira, poznajo jih samo še takrat, če je treba dajati za vzdrževanje in popravila pri cerkvi. Na ta način, kot kažejo zgledi, se bodo cerkve izpraznile, nasprotnikov itak ni noter. Z isto reciprociteto, s katero so se na slovenskih župnijah vpeljale nemške pridige, bi se morale vpeljati v gotovih župnijah tudi slovenske.

Zdrav razum nam pove, da kjer se govori slovenski, ondi se mora opravljati v cerkvi tudi slovenski. Kdor govori in občuje slovenski, dotični je Slovenec brez ozira na njegovo politično mišljenje. Nemci se vedno sklicujejo na ljudsko štetje, češ, toliko in toliko odstotkov Nemcev biva v „mešanem“ ozemlju na Spodnjem Koroškem. Mi dobro vemo, koliko je dati na to uradno statistiko. Števni komisar je hodil po vaseh in zapisoval, o narodnosti večinoma ni nič prašal. In posledica je bila, da je komisar sestavil nestvor, in v vaseh, kjer govorijo med seboj samo slovenski, naštel same Nemce. In na podlagi te statistike

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Kapelški punt.

(Nadaljevanje.)

Bilo je neko soboto na predvečer praznika sv. Barbare. Rudarji so prišli vsi domu, saj drugi dan imajo na Reberci kakor že od nekdaj slavnostno božjo opravilo v cerkvi s pridigo, peto mašo in darovanjem okoli oltarja. Kajti, v glavnem oltarju je med drugimi svetniki tudi kip sv. Barbare, zaščitnice rudarjev. V to svrho imajo vsi rudarji prosto in dvojno mezdo, da zadostijo svoji dolžnosti, kakor je to bilo od nekdaj.

Andrej in Tomej sta prišla tudi domu. Tomej se je odločil, da gre drugi dan na Reberco, Andrej pa je že med potoma izvedel, da mu je mati hudo zbolela, vsled česar ostane doma, v ponedeljek pa gresta zopet na delo. Zvedela sta studi, da lovijo fante k vojakom, prvotno sta se prestrašila, a bila sta takoj mirna, saj njima kot rudarjem nič ne morejo.

Andrejova mati Klara se ni mogla več ustavljati vsem hudim udarcem, ki so jo zadeli v zadnjem času. Že prej slabotnega zdravja, se je v jeseni pri spravljanju poljskih pridelkov prehladila, začela je pokašljevati, ni se mogla več vzdržati, leči se je morala v postelj, katero ni zapustila več.

Andrej je sedel ob postelji in stregel svoji materi, jo tolažil in jo skušal s tem in onim razvedriti. Žalostno ga je gledala skrbna mati, saj slišala je o vojski in da iščejo vojake. Bala se je za sina, kajti slutila je, da pisar ne bo miroval. Anka pripravljala je v kuhinji večerjo. Nič kaj ji ni šlo od rok, preveč je imela skrbi in otožne misli so ji napolnjevale glavo in ji težile srce. Ravno je že imela pripravljeno večerjo, da jo postavi na mizo, ko odpre nagloma vrata birič Hudopisk in zaloti Anko, ko hoče ravno iti v sobo.

Dober večer, Anka, srečno naključje, da te najdem tu.

Kaj pa je, vpraša Anka preplašena, ker nič dobrega ni slutila.

Ali je Andrej doma?

Ko Anka to potrdi, nadaljuje Lukej: Reci mu, naj takoj zbeži, uloviti ga hočejo med vojake!

Kako to veš, vpraša Anka in se od strahu opoteče in nasloni vsa bleda na zid.

Bil sem trenutek pri Mežarju, veš, na en frakeljček tistega, zelenega, ki človeku tako dušo pogreje, ko slišim v drugi sobi smeh in govorjenje. Bila sta Robert in Fanika. Prvi se je krohotal in rekel: Sedaj imam ta dva ptička, sedaj gresta k vojakom, ta oholi Andrej in njegov špan, sedaj njima pokažem, kaj sta storila meni, še jutre sta na varnem; zasmejal se je škodoželjno, Fanika pa za njim. Hitro sem smuknil iz sobe, češ, povedati ti moram. Saj tebe in Andreja sem imel vedno rad. S tvojim bratom sva spila marsikatero merico in tudi ti si mi sešila marsikatero srajco, zato te svarim: Molči! Saj veš, jaz sem uradna oseba in molčati moram kakor grob, a to sem tako slišal izvenuradno — zato pa ti lahko povem.

Rekši, že smukne pri vratih ven v temno noč. —

Andrej, ki je sedel v sobi in slišal neko govorjenje, odprl je vrata in zapazil Anko, ki je vsa trepetala. Povedala mu je takoj, kar ji je ravnokar sporočil birič Hudopisk in ga milo prosila, da naj se skrije, ker mu preti velika nevarnost.

Na prošnjo svoje sestre se je Andrej nazadnje udal, da se poda drugi dan zgodaj od doma in se skrije za en dan v turških jamah v Tabru, drugo noč pa zbeži črez gore v Solčavo, kjer počaka tako dolgo, da minejo nabori in je zahtevano število vojakov polno. Tiho je zavžil svojo skromno večerjo, nobeden ni pogovoril nič, saj pred materjo, ki je bila vedno bolj slaba, si brat in sestra nista upala nič omeniti, da bi je preveč ne razburila.

Po večerji se je hitro splazil iz sobe in šel k Tomeju, da mu pove o preteči nevarnosti.

Ne bojim se ničesar, zatrdi Tomej, nobena peklenska sila nima do mene pravico, čemu pa so postave, jaz sem rudar in se ničesar ne bojim, naj le pridejo, pa jim pokažem, kaj je moja pest.

(Dalje sledi.)

gotovi ljudje, ki bi radi imeli prej ko mogoče vse nemško, zahtevajo nemščino v cerkev, dočim je njim versko prepričanje in izvrševanje verskih dolžnosti deveta briga. Nemškega duhovnika imajo radi samo tako daleč, kolikor jim je v potrebo za dopolnitev njih germanizatoričnih ciljev — potem pa: Der Mohr hat seinen Dienst getan, er kann gehen.

Novi kazenski zakonik.

Vsaka človeška reč polagoma zastari, zastarajo s časom tudi človeške postave in jih je treba prenoviti. Že dolga leta so čutili avstrijski juristi to potrebo in dolga leta, že izpred vojne dobe, se je na stvari delalo. Zdaj je vlada predložila parlamentu novi predlog, o katerem se bo treba posvetovati in pogajati. Novi predlog se zelo naslanja na nemške postave in zato ima v njih zaslombo, da nasprotniku ne bo lahko prevreči bistvenih določb. Nas posebno zanima nekaj točk:

Odločno se varuje verski mir.

Kdor javno zasramuje priznano versko družbo, njeno vero, njene naprave in obrede, se kaznuje z ječo do dveh let ali z denarno kaznijo. Za kaznivost dejanja je samo treba, da se je vršilo javno in se more krivec zavedati, da je vero priznane verske družbe žalil. Kdor zabrani božjo službo ali s silo ali pretnjo, se kaznuje z ječo do dveh let ali z denarno globo. Enako se kaznuje, kdor s polomom ali neredom ali s sramotilnim dejanjem na kraju, ki je namenjen za božjo službo, to ovira. Da je to sramotno dejanje kaznivo, niti ni treba javnosti.

Nova je v postavi določba da se ne sme motiti pogreba. Kdor zabrani pogreb s silo ali pretnjo, se kaznuje z zaporom do dveh mescev, ali z denarno kaznijo. Kazniv je, kdor dela polom ali nered, kazniv tudi vsak poizkus motenja.

Zadnja leta so se ljudi pomirili, ali po vojni je bilo hudo: tedaj je n. pr. v Št. Rupertu pri Beljaku nek lopov v cerkvi župniku vsul popra v oči in drugod so nektateri ljudje mislili, da je cerkev gostilna ter so hoteli župnikom ugovarjati pri pridigi. Treba je, da se verski red in mir strogo varujeta.

Varuje se otrok v materinem telesu.

V tem oziru so razmere postale vnebovpijoče. Dekleta v mestih deloma ne poznajo več nobene dekliške časti in potem se hočejo iznobiti otroka, kakor mlade mačke. Dobro je, da novi zakonik ljudstvu preti v tej reči z resno kaznijo.

Ženska, ki zatre sad svojega telesa ali pripusti, da ga zatre drugi, se kaznuje z zaporom. Enako se kaznuje, kdor je učinil dotično dejanje. Zakonik tako proglaša, da je zatreti otroka v materinem telesu enako hudodelstvo kakor moriti nedolžnega človeka. Tudi biologija (znanje življenja) uči, da ima otrok, že pod materinem srcem svoje samostojno življenje, življenje, ki ga varuje božja postava. Usmrtili človeka se sme samo tedaj, ko se je godila krivica: sodnija sme hudodelca obsoditi v smrt, krivično napadeni sme napadalca v resni nevarnosti ubiti v silobranu. Ali otrok v materinem telesu ni storig nobene krivice materi.

Proti nesramnim naznanilom v časnikih.

Postavni predlog prepoveduje vsako naznanjanje v navadnih časnikih, ki bi ljudi seznanjevalo z raznimi pripomočki, s katerimi se prekine življenje rastočega otroka. Takih predmetov se tudi ne sme več javno rozpostavljati.

Proti dvoboju.

Dvoboj je bil sicer v starih postavah prepovedan, ali vojaščina ga je zahtevala in za to se je grda razvada nadaljevala pod očmi vlade in sodišč Ljudje tudi zdaj se niso prišli k pameti in zato določuje predlog kazenskega zakonika: „Kaznuje se dvoboj z orožjem pod pogoji, ki so nevarni življenju ali zdravju udeležencev S tem se prepovedujejo tudi dijaške menzure, ako se vrše pod pogoji, ki so nevarni življenju in zdravju Tudi poziv k dvoboju je kazniv.

Varstvo ljudske nravnosti.

Posebno je pozdraviti, da novi zakonik hoče odločno varovati ljudsko nravnost. Posebne kazni pretijo zločincem, ki so se lotili deklet, ki še niso 16 let stare; posebno se varujejo ženske, ki so odvisne od gospodarja: dekle in služkinje. Kaznujejo se nedostojna dejanja, ki so se vršila pred otroci; kaznujejo se nesramni spisi, kaznuje naznanjanje sredstev zoper spolne bolezni. Kdor prodaja nesramne knjige, časnike ali nesramne podobe, kdor jih naznanja in izpostavlja, se kaznuje z ječo do dveh let. Tu se je določila posebno stroga kazen, ker je tako zehteval mednarodni ženevski sestanek l. 1923. Pod kazen bo tedaj prišel tudi nesramni kino, in kar je posebno pozdravljati: ako se uveljavi ta predlog, se morajo v Avstriji zapreti nesramne hiše. Na mednarodne ženevske določbe se naslanja postava tudi tam, kjer določuje stroge kazni zoper lopove, ki prodajajo dekleta in otroke. S strogimi kaznimi grozi predlog tudi ženskam, po katerih se širijo spolne bolezni in tistim baburam, ki po mestih iščejo naprej stika z moškimi. Po vsem tem moramo reči, da novi predlog resno hoče, poseči v mestna nravnostna gnojišča. Seve je treba tudi reči, da je najprej treba ljudstvu dati nravnosti z vero in pravo vzgojo. Koder je ljudstvo pokvarjeno, postave malo ali nič ne zaležejo.

POLITIČNI PREGLED

Pri prvem čitanju novega kazenskega zakona je justični minister dr. Dinghofer izvajal, da se je sedanji kazenski zakonik porodil že leta 1803., medtem pa se je preizkusilo njega dobro in slabo. V teku 66 let je bilo predloženih že 6 načrtov. Novi zakon prevaja nov duh, svrha kazni in kazensko sredstvo se spremeni, kazen mora voditi k poboljšanju in ne sme se več kaznovati dejanje, temveč storilec, zato rabi sodnik več samostojnosti. Kazen naj se meri po krivdi. Zakon je prilagojen nemškemu, ki se istočasno obravnava. Prvim sejam je prisostvoval tudi nemški justični minister dr. Hergt. Soc. dem. so se zavzemali za odpravo dosedanjega § 144., Landbund pa je zahteval smrtno kazen. Po prvem čitanju se je odkazal predlog odboru. — Soc. dem. zahtevajo amnestijo za ljudi, ki so se udeležili izgredov 15. in 16. julija in so še bili ali še bodo kaznovani. Justični minister se je izrekel proti amnestiji. Pri tem pa so predlagatelji dokazali, da obsodbe niso pravnoveljavne, ker porotniki niso bili pravilno sklicani, ker so se nekateri izpustili, ki so bili na vrsti. — Dr, Marks in dr. Stresemann obiščeta Dunaj. — V finančnem odboru Društva narodov v Ženevi je poročal naš delegat o napredku ustalitve valute. Proračun izkazuje prebitke in hranilne vloge, ki so bile l. 1922 enake ničli, znašajo danes že 900 milijonov S

Po volitvah v Jugoslaviji se je pričel pogajati dr. Korošec na podlagi blejskega pakta z vladno stranko o vstopu v vlado. Imenovana je bila nova vlada in ukaz podpisan. Dr. Gosar je prevzel ministrstvo za socijalno skrbstvo in baje dobi SLS še enega državnega podtajnika. Tako se je stvorila ozka zveza med narodno radikalno stranko in SLS v skupen „Narodni klub“ na podlagi, da drugače ohranita obe stranki svojo samostojnost. — Neki ženevski list objavlja med Italijo in Albanijo sklenjeni pakt, po katerem stopijo v slučaju oboroženega spopada med Italijo in Jugoslavijo vsi oboroženi Albanci pod italijansko zastavo.

Smrt slovanskemu tisku v Italiji. Fašistovski tiskovni zakon določa, da sme prefekt odpovedati odgovornega urednika tistemu listu, ki je bil tekom enega leta dvakrat „posvarjen“. Prefekt lahko nato ustavi list s tem, da ne prizna novega urednika. V tem položaju se danes nahajajo trije slovenski listi na Primorskem, in sicer: „Edinost“, „Novice“ in „Mali list“, ki je prav te dni prejel drugo svarilo. Vsi drugi slovanski listi pa imajo že po eno svarilo. To so: „Goriška Straža“, „Pučki prijatelj“ in „Istarska Riječ“. Od prvega svarila do drugega je kratek korak. Praksa je namreč pokazala, da zadostuje ena sama zaplemba po prvem svarilu. Radi tega se splošno pričakuje, da bo v najkrajšem času ustavljeno vse slovensko časopisje v Italiji.

Neuspeh Italije v Ženevi. Italija je doživela v Ženevi značilen poraz, ki je izzval v mednarodnih političnih krogih mnogo komentarjev. Četrta komisija Društva narodov je namreč razpravljala o proračunu oddelka za narodne manjšine. Ko so se druge države proračun odobrile, je italijanski delegat izjavil, da bo ta oddelek polagoma sploh nepotreben. Ravnatelj manjšinskega oddelka je ostro protestiral proti temu mnenju in njegovemu protestu so se pridružili tudi zastopniki Avstrije, Nemčije, Irske in Jugoslavije. Jugoslovanski delegat je v svojem odgovoru opozoril na položaj slovanske narodne manjšine v Italiji in je ob tej priliki zahteval, naj tudi Društvo narodov posveti zatiranju narodnih manjšin v Italiji večjo pozornost. Predlog Italije glede zmanjšanja proračuna je bil nato z vsemi glasovi odklonjen. Splošno se opaža, da je Italija s tem svojim predlogom nehote opozorila mednarodno javnost na svoje grdo postopanje proti narodnim manjšinam.

Madžarsko-romunski spor. Svet Društva narodov je razpravljal v Ženevi tudi o starem sporu med Romunsko in Madžarsko glede zemljiške reforme. Ozadje tega spora je sledeče: Mirovna pogodba je priznala Romuniji Sedmograško, ki je del nekdanje Madžarske. Tam je večina romunska. Madžarski grofje pa so imeli tam velika posestva. Po prevratu so prišli pod Romunijo, a so prosili za madžarsko državljanstvo. Romunski parlament je kmalu po koncu vojne sklenil zakon, ki določa, da posameznik ne sme imeti več kot neko določeno množino zemlje. Vse, kar je čez mero, se mora proti neznatni odškodnini razdeliti med kmete. Taka ureditev zemljiškega vprašanja se imenuje agrarna reforma. Romunska vlada je to svojo agrarno reformo izvršila v vsej državi in sicer v najširšem obsegu. Na Sedmograškem je usoda razdelitve nujno morala zadeti tudi veleposestva madžarskih grofov. 300 madžarskih grofov, ki so sedaj madžarski državljani, je živahno ugovarjalo, rekoč, da država nima pravice razlastiti tuje državljane. Spor se je večal in širil in nazadnje so se prizadeti zatekli k Društvu narodov, ki je sedaj po dolgem proučavanju predložil glavnemu zborovanju načrt rešitve spora. Ta načrt prisoja Romuniji pravico do izvršitve agrarne reforme. Madžarski zastopnik grof Apponyi je tako rešitev odločno odklonil in rekel, naj se stvar izroči mednarodnemu razsodišču v Haagu. Grofje zahtevajo 7 milijonov funtov šterlingov odškodnine, kar bi romunsko državo takorekoč uničilo. V tem slučaju bi vsi veleposestniki lahko optirali za drugo državo in se s tem izognili razlastitvi. Zadeva je bila preložena na decembersko zasedanje.

DOMAČE NOVICE

Rojaki, ne prodajajmo naše lepe zemlje tujcem! Nemci iz rajha kupujejo naša posestva. Ali jih jim bomo prodali? Minulo je že več kot 1300 let, odkar so naši slovenski predniki prišli na Koroško. Nad 1300 let že živi naš rod na tej zemlji in jo obdeluje v potu svojega obraza, a mi naj to zemljo sramotno izdamo in jo prodamo tujcem? To bi bilo res sramotno in strahopetno! Koroška slovi po svoji prirodni lepoti daleč na okoli. Naš Ksaver Meško, ki je nad 20 let preživel na Koroškem, ne more pozabiti te divne dežele in piše o njej: „Krasna je tako, tako vsa čudovita s svojimi resnimi, skoraj grozečimi gorami in s svojimi sanjavimi, melanholičnimi jezeri, da jo srce mora ljubiti in oboževati.“ In to lepo deželo naj mi kos za kosom prodamo tujcem? Ah, to bi bilo naravnost brezsrčno, grozovito! In kaj je pisala o Koroški goriška učiteljica, ki je pred glasovanjem bivala leto dni na Koroškem? „Ne morete si misliti, da je mogoče tako ljubiti, skoraj oboževati, kakšen kraj in ljudi, kakor ljubim jaz Koroško in ljudi, v katerih sredi sem se počutila kakor doma. Tako rada sem jih imela in ne morem jih pozabiti. Spominjam se na one dni z neke vrsto pobožnostjo. Vsaka stezica, vsak gozdiček, vse one krasne jutranje in večerne zarje se mi zde kot lepe sanje, ki jih človek, žal, ne more več pričarati.“ In to našo zemljo, to našo Koroško, ki je napravila tak neizbrisen vtisek v Nekoroščih, naj mi kos za kosom prodamo tujcem? Ah, to ni mogoče, to bi bilo brezsrčno in sramotno!

Misli našega kmeta. Tovariš, ti si zadnjič pisal, da tako ležiš, kakor si postelješ. Ko smo bili v času vojne v različnih tujih krajih, smo si morali tudi sami postiljati svoja ležišča, a nismo spali vedno dobro, večkrat vsled golazni. Tudi sedanje naše mirno žitje motijo golazni, in sicer nezadovoljnost in nevoščljivost. Bogat je ta, ki je s tem zadovoljen, kar ima in s tem dobro gospodari. Pač ima vsaka stvar na svetu svojo senčno stran, četudi opazujemo in presojamo vsako zadevo najrajše le s

solnčne strani. Imam malo posestvo, na katerem morem rediti dve do tri kravice, par prašičkov in še pridelano borno žito moram peljati na mitni mlin, kjer tudi še nekaj odpade; a nič ne rečem, da je mlinar le pravičen. Kdor ima večje posestvo, ima mogoče svoj domač mlin, ima več žita in boljše, si more kupiti umetna gnojila, boljše krmiti, da se živina bolje redi, dočim pri meni večkrat niti sena ni zadosti. Za vozarenje in oranje mu ni treba rabiti krav, zato ima na razpolago drugo vprežno živino, krave pa počivajo v hlevu ali pa so na dobri paši. Posledica tega so boljša teleta, večja množina mleka, s katerim lahko dobro pitaš kak ducat svinj, ko gre pri malem posestniku vse za vsakdanjo prehrano, ker ima običajno veliko otrok. Zato je mogoče, da postane nezadovoljen in nevoščljiv. Tega pa se mora vsekakor varovati. Gotovo ni slab gospodar oni, ki skrbi za to, da je vedno dosti jesti in oblačiti, ali preobilica vodi pogosto na stranpota, na veselice, za igralno mizo itd. Merilo naše bodi, da človek ne živi samo od jedi in pijače, temveč mu je potrebna tudi umska hrana, duševna izobrazba, ki jo posredujejo naša izobraževalna društva, dobre knjige in časopisi. Zadnjo smo vživali dne 11. t. m. v Železni Kapli pri igri „Miklova Zala".

Gospodinjski tečaj pri šolskih sestrah v Št. Rupertu pri Velikovcu se prične 3. novembra 1927 za večja dekleta, ki traja do majnika. Pogoji po dogovoru.

Z dežele. Splošna želja gospodarjev je, da bi se zopet vpeljale davčne knjižice kot nekdaj. Kmet nikdar ne ve, koliko davkov ima plačati. Poštni sel prinaša teden za tednom nove poštne čeke. Marsikdo misli, da je že davno vse plačal, pa dobi še doplačilo za davke, mogoče za dve leti nazaj. Doma se valjajo poštni čeki po policah in miznicah, da pridejo pogosto v zgubo ali jih raztrgajo otroci in če izgubi potrdilo o plačanih davkih, tedaj se more zgoditi, da mora plačati še enkrat, če se ne izkaže s črnim na belem. Zato semkaj z davčnimi knjižicami! — Največjo nevoljo napravljajo na deželi davki na osebno dohodnino, na prometno blago — vsak občuti, da sta ta dva davka krivična, posebno zadnji, ter bolniška blagajna. Če gospodar vzame v službo 14letnega fanta, da mu pase živino, mora že plačevati zanj v bolniško blagajno, akoravno fant večkrat niti jesti ne zasluži. In če zboli, bi bilo dobro, da bi kmet zdravnika in apoteko iz svojega plačal, ker za tisto malenkost, ki jo izplača bolniška blagajna, mu res ni mogoče kaj vspešnega nuditi. — Razmere na deželi so take, da kdor je priden kot mravlja od zore do mraka in ima še svoje ljudi ter ne zapravlja, tisti se more s težavo obdržati na površju, zapravljivcu in pijancu bo pa polagoma zmanjkalo trdih tal, da leze v dolgove in v par letih bo prišlo posestvo v tuje, nemške roke. Z žalostjo se opazuje, da je mnogo mladih posestnikov, ki so po vojni prevzeli kmetije, udanih pijančevanju in zapravljanju, živijo lahkomišljeno tja v en dan, se ne brigajo dosti za gospodarstvo — oče je v njihovi mladosti umrl ali padel v vojni in manjkalo je pri vzgoji trdne očetove roke, matere so bile premehke — in gospodarstvo gre rakovo pot in so zalezli v dolgove. In posledica je, da kupi gospodarstvo Nemec iz rajha, ki plača sicer dobro, a naše kmetsko ljudstvo izgublja polagoma domačo grudo.

Pred poroto stoji ženska, ki je zastrupila 8 mesecev starega lastnega nezakonskega otroka. Oče mu je vajenec delodajalca, ki očetovstvo tudi priznava. Vzdrževalnico za otroka je redno plačeval. Dekla Priess si poišče druge in ko se ji ne posreči odprava ploda, kupi strup za podgane in ga da prvemu otroku, ki po treh dneh umrje. Za otroka sploh ne mara. Po dolgem času napove, da je gospodar oče njenemu drugemu otroku. To mizarja in posestnika Ebnerja tako razjezi, da jo naznani sodišču radi detomora. Sodišče ji je prisodilo 5 let zapora s temo na dan umora. — Pred porotniki je stal 19letni Matevž Mura iz Remšenika, ki nikdar šole ni obiskoval, a je drugače zanesljiv in pridec hlapec. Dolžilo se ga je, da je pokradel notoričnemu pijancu Posodu denar, ko je šel pijan domov in se zvrnil v Belo. Posod ni mogel povedati, koliko denarja je imel, kako je izgledal oni, ki ga je napadel, niti se na podrobnosti ne spominja. O Murnu so vse priče najboljše izpovedale, da mu tako dejanje sploh ni mogoče prisoditi. Zato je bil tudi soglasno oproščen. — Zagovarjati se je moral tudi Janez Strojc, posestnikov sin iz Rut pri Mariji na Zili, ki je 22. avgusta t. l. pri Droboljah tako zabodel Janez Schwarza, da je umrl. Podrobnosti o tem smo že poročali v 35. naši številki. Strojc je dobil le 10 mesecev zapora, ker so porotniki razsodili, da je prekoračil samo meje silobrana.

Velikovec. Dne 25. t. m. je zborovalo na Glavnem trgu domovini zvesto prebivalstvo, da javno zavzame stališče k predlogu o kulturni avtonomiji Slovencev. Zbor je z odobravanjem sprejel sledečo resolucijo: V načrtu predložeči zakon o avtonomiji za Koroško slovensko stranko je za koroško prebivalstvo mešanega ozemlja v mnogih ozirih nesprejemljiv. Mi moramo ta zakon odkloniti in si pridržujemo izročitev naših zahtev, na katerih izpolnitev bomo obstojali, po odposlanstvu iz bivšega glasovalnega ozemlja. — Z zadevo se bomo še bavili.

Železna Kapla. (Narodna kuga.) Z ozirom na uprizoritev „Miklove Zale" po izobraž. društvu „Trta" v Žitari vasi piše „K. Volksblatt": Nekaj dni že je ugotoviti v Železni Kapli prav smešno bolezen. Znani zdravniki so točno ugotovili, da se gre za neko vrsto neumnostne kuge. Prime pa se izključno le ljudi, ki so dokazano omejeni in neumnosti zelo dostopni. Kakor znano, je neumnost skoro splošno last onih krogov, ki so sicer ponosni na svojo šolsko izobrazbo, drugače pa gluho in slepo opazujejo tok časa. Zato se tudi ni čutiti, da si ugotovljena bolezen poišče le žrtve teh krogov. Pojavila se je ta bolezen na podlagi strahu, ki se je polastil nekaterih nadnacijonalnih, ker se je vršila v poslopju trškega kina slovenska predstava. Strah je povzročil pri skrivajočih modrijanih, politikih pivske mize in nekaterih komaj šoli odraslih zelencih, ki pa so privandrani tujci, vrtoglavico vsled neumnosti. Kakor je pri kugah običajno, se je bolezen v teh krogih hitro razširila, ki pred tako boleznijo niso imuni. Oboleli trpijo na gotovi domišljavosti, da oni, ki so bili okuženi, kino tako dolgo ne smejo obiskovati, dokler uprava ne da zagotovila, da v bodoče ne bo več slovenskih iger. Okuženi se obvezujejo s podpisoma na posebni poli. Zlobneži pa trdijo, da okuženi kina tako dolgo ne bodo obiskovali, dokler ne izgine duh obiskovalcev slovenske igre, ki okužene zelo neprijetno opominja na njih pokolenje. Čisto naravno je, da se bodo drugi, ki še niso okuženi, zanaprej varovali priti z okuženimi v dotiko. Zato bodo sedaj tudi delavcem in kmetom one gostilne, trgovine in delavnice natančno označene, kjer se nahajajo na neumnosti oboleli. Obžalovati so le občinski zastopniki, ki naj zastopajo one kroge, ki so z neumnostjo okuženi. Ti občinski zastopniki naj zagovarjajo in krijejo neumnost njih ovčic. Kako hvaležno delo! Najbolj se širokoustijo seve oni junaki, ki so vrgli puško v koruzo, ko se je bilo treba postaviti. So pač prepričani, da je lažje pri pivu kritikovati nego zastopati nesmisel na javni seji. Zato so izbrali tudi to pot... Kino bo kljub temu ostal nedotaknjen in tudi slovenske predstave se bodo za spremembo vršile, samo izbira filmov se spremeni. Človek sedanjega časa rabi drugo snov kot od včeraj v duhu starih: tu napredek in izobrazba, tam lažniva morala, laž in prevara minulega časa... Novo življenje se nam v tem slučaju predstavlja kot mir in sloga med obema narodoma, ki sta na sožitje prisiljena. — To je samo nekaj tega, kar se je moralo delati proti naši prireditvi v kraju, katerega okolica je popolnoma slovenska, kjer žive obrtniki, trgovci in gostilničarji le od slovenskega denarja. In to v času, ko je na pohodu kulturna avtonomija. Pristaši strank, ki so avtonomijo predlagale, nasprotujejo nedolžni slovenski igri. Pri takih razmerah avtonomija pač ni izvedljiva.

Železna Kapla. (Miklova Zala.) V nedeljo dne 11. septembra t. l. je uprizorilo izobraž. društvo „Trta" iz Žitare vasi igro „Miklova Zala". Ker je to za nas nekaj novega, je bila udeležba od strani okolice kakor tudi od strani trga nepričakovano velika. V dvorano občinskega kina, ki ima sicer prostora za 400 ljudi, se jih je natlačilo 500. Zelo veliko ljudi pa sploh ni več moglo dobiti prostora. Mi vsi pa, ki smo igro videli, smo bili s prireditvijo prav zadovoljni, da naravnost presenečeni. Lep oder, primerna obleka, siguren nastop igralcev nam je vtisnil nepozabne spomine; občudovali smo posebno očeta Serajnika, ki je kot sedemdesetletni starček (g. Martin Saplotnik) res pravi vzgled stare slovenske korenine in ki s svojim nastopom da igri ono resnost, ki ji gre. V splošnem pa moremo društvu na uspehu častitati. Kakor smo bili kmetje in delavci hvaležni društvu za prireditev in občini za prostore, toliko bolj zeleni od jeze so bili nekateri naši pobarvani vsenemci, ki so drugi dan s pobiranjem podpisov začeli agitirati za bojkot kina, ker se je omadeževal vsled tega, ker so se tam enkrat zabavali oni, katerim se ima trg zahvaliti za vsakdanji kruh. Kmetje in delavci, ki smo to prireditev videli, vprašamo, ali ni bila ta prireditev podučna, poštena? Zakaj nam nasprotujete? In kdo nam nasprotuje? Povečini obrtniki in uradniki, ki živijo od nas. Dobro, ako vi zavoljo tega agitirate s podpisi proti kinu, ker smo bili enkrat Slovenci notri, potem pa tudi mi ne gremo v vaše trgovine in gostilne. Če je omadeževan zavoljo Slovencev kino, potem se lahko omadežujejo tudi vaše trgovine in obrti, ako bi mi k vam zahajali, in še celo omadeževan slovenski denar k vam nosili. Ako bo ta hujskarija trajala naprej, bomo javnosti sporočili imena onih rogovileže v. Kakor hočete! Mi vemo in se tudi zavedamo, če je treba, da lahko gremo svojo pot.

Dolina pri Pokrčah. (Cerkveno žegnanje.) Prijateljem romarske cerkve v Dolini naznanja župni urad v Pokrčah, da se odslej ne praznuje več drugo cerkveno žegnanje drugo nedeljo v oktobru, temveč na prvo ali roženvensko nedeljo, torej letos 2. oktobra. Častiti župnijski uradi so prisrčno naprošeni, da bi to oznanili vernikom.

Pokrče. (Požar.) V gospodarskem poslopju posestnika Stehleja je izbruhnil 18. t. m. požar. Pod z opeko kritim poslopjem je moralo že dalj časa goreti, predno se je požar opazil. Vsa krma, streha, orodje, stroji itd. je zgorela. Oboki hleva in živina je ostala. Poslopje je zavarovano, orodje menda ne. Gasili sta celovška in šentomaška požarna bramba. Vzrok požara še ni dognan.

Celovec. (Razno.) 19. t. m. so našli v stanovanju obešenega 43letnega tovarniškega delavca Gregorja Basteja. Zapušča 5 nedoraslih otrok. Menda je storil samomor v duševni zmedenosti. — Neka Josefina Palte iz Važenberga je najela v Brucku ob Muri avto in se pustila prepeljati v Celovec. Tu je šla pod pretvezo k brivki, da si popravi lase, predno stopi pred predstojnika. Ko je šofer čez nekaj časa pogledal za njo, je izvedel, da je zapustila brivnico pri zadnjih vratih in ostala šoferju 180 S dolžna. Peljala se je tedaj zastonj od Brucka do Celovca. Doslej je še niso izsledili. — Na celovškem glavnem kolodvoru je nekdo ukradel kramarju iz Gradca košaro s 37 kg sladkarij. Košarja se je pozneje našla v Št. Petru brez vsebine. Po dolgoprstnežu poizvedujejo. — Celovška stolna cerkev je dobila nove zvonove. Ko pa so začeli z njimi zvoniti, so opazili nekateri, da se stolp maje in da je okolica v nevarnosti. Zvonovi so pretežki, se je splošno trdilo. Zdaj so zvonik popravili in zvonik se ne maje več, kakor trdijo celovški listi. Očividci pa pravijo, da se konica stolpa še maje. — Žilo si je prerezal in se nato obesil 18. t. m. natakar kavarne Lerch, Stecker, ki je živel drugače v dobrih gospodarskih razmerah. — Isti dan je bilo ob Vrbskem jezeru vse polno radovednih ljudi, ki so gledali, kakor se je izprehajal inž. Kolman po vodi. Iztuhtal in napravil si je velike čevlje, ki imajo podobo klobase, in šel po vodi od Majernika do Loreta. Kakor sedaj po ledu, se bomo izprehajali polagoma po vodi. — Bivši deželni šolski nadzornik Benda se preseli v Solnograd. Slovencem bo ostal gotovo v dobrem spominu, vsaj nas ni posebno ljubil. — Neki Josef Korenjak se je klatil po Galiciji in pripovedoval svoje doživljaje pri tatvinah. Da je svoja pripovedovanja bolje podkrepil, je pokradel nekaterim posestnikom cele panje s strdjo vred in izginil. Bo pa zopet romal v

kaznilnico, odkoder je prišel. — V čuvajnico štev 67 v Metlovi je nekdo vlomil. Odnesel je 100 S gotovine in 3 m blaga v vrednosti 130 S. — Dne 22. t. m. je hotel nek moški na vsak način storiti smrt v vodi. Skočil je v Vrbsko jezero, šel kakih 20 m od obrežja proč, medtem pa držal glavo vedno nad vodo. Ko so ga hoteli potegniti iz vode, se je prav branil in tudi pozneje, ko so ga dejali v rešilni avto. Popil je tudi nekaj lizola. — V Galiciji postavijo spomenik v vojni padlim. Odkritje se praznuje 9. oktobra.

Rikarja vas. (Razno.) Le kratko je bila Helena Hirm, pd. Bačkinja v celovški bolnici in že je prišlo poročilo, da je za vedno zapustila dolino solz. Pogreba v petek dne 23. t. m. v Trnji vasi pri Celovcu se je udeležilo precejšnje število faranov. Stara je bila 58 let. — Nedeljo navrh pa je bila v Mohličah pokopana Marija Mihev v Goričah v starosti 46 let. R. i. p. — Pretekli ponedeljek se je poročil g. Josip Sapečnik, občinski sluga itd. z gdč. Ano Mohar, šiviljo v Nagelčah. Nastanila se bosta pri Rogaču na Veselah. Na mnoga leta!

Tinje. (Smrt.) Pretekli teden smo pokopali ob obilni udeležbi Piklovo mater v Tinjah in Strasarjevo v Poročah, obe skrbni gospodinji naše fare. Bodi njima zemljica lahka. Žal smo morali slišati pri omenjenih pogrebih pod vodstvom našega organista nemško petje. Ker je bil naš pevovodja za časa plebiscita dober narodnjak, nismo pričakovali od njega sličnega, tem manj, ker smo navajeni, da ljudje, ki so v cerkveni službi, držijo božje zapovedi, tud četrto.

Kanada—Amerika. (Zanimivo pismo izseljenca iz občine Lipa, ki se je za mnogimi drugimi odtod letos z nekaterimi drugimi podal v to novo deželo upapolnih želj in nad. Piše ga znancu.) Glasi se: Pn.! Lepa hvala za pismo, ki sem ga z veseljem sprejel. Me veseli, da se nekateri spominjajo na me v tuji deželi. Da, tujina je res huda, predno se človek navadi deželnega jezika. Pa zdaj se mi godi že bolj lahko, ker že precej razumem angleško in tudi že malo govorim. Če je človek le zdrav, potem vse prenese in s časom se privadiš tudi ljudi. Mi gre tako po ceni dobro. Nisem v stiski. Boljši živim ko ptica v zraku. Imam vse, kar moje srce poželi. In če je človek priden in pošten, je potem povsod lahko. Pričakujem tudi kako pismo od moje sestre Micije. Še do danes nisem kaj prejel. Ne vem, kaj je to. (Je več pisem prišlo nazaj.) Največja skrb moja je bila, da bi prišli srečno črez to veliko morje. Pa smo se tudi res lepo vozili. Samo 2 dni je bil hud vihar in je metalo vodo na mojo steno, kjer smo ležali. Na ladji je bilo prav luštno, smo peli in zvečer je bil koncert. 9 dni smo bili na tem morju. V Halifaxu nismo se mogli peljati do brega, ker je nastal velik veter in sneg je padal kot rjuhe. Drugi dan je bilo dobro in smo zlezli ven iz ladje kakor pijani. — Veliko sem pogledal sveta na tem dolgem potu. Pariz, kjer smo se skoz peljali, je res veliko in lepo mesto. Tam sem obiskal tudi eno lepo cerkev ob času sv. maše. Je silno velika, da se v njej kar zgubiš. Peljal sem se v nebo z električnim vozom na Eiffelov stolp 300 m visoko. Videl sem odtod celo veliko mesto. Stalo je 6 frankov. Tudi tu v Kanadi mesto Winnipeg je veliko in krasno mesto. Sem bil skoraj 14 dni tam. V tem času sem bil 5 dni pri slikarju, nakar sem dobil telegram od svojega prijatelja ter sem se drugi dan nato peljal k njemu. Tu v Kanadi je prav lepo. Nikamor ni treba iti k nogam. Kamor greš, imaš ikar (avto?). Sadja ni tu, tudi vina ne in rakije. Pivo se dobi za drago ceno. Pa še mislim ne na katero pijačo, ker imam mleka dovolj za piti. Divjih živali drugih ni kakor le volkovi. Ptic pa je veliko, posebno rac, kljunačev, slok (šnepfov) in drugih. Ob nedeljah je moj kratek čas s tem, da jezdim k svojim prijateljem na svojem konju kot veter. Brez sedla! Imamo tudi radio in druge reči za kratek čas. Pa tudi dosti dela. Delam s 6 konji in ni ravno tako lahko. Drugo leto se podam v mesto, kjer je boljši zaslužek in lažje delo. Zdaj pa končam svoje pisanje, ki ga boste težko brali. (Lahko smo ga.) In prosim tudi za kateri odgovor. (Sem ga poslal.) Pozdravim vse. Udani R. F., Pox 147, Sask, Canada. — Danes sem dobil 3 pisma od brata F.

Vogrče. Na roženvensko nedeljo dne 3. oktobra popoldne ob 3. uri priredi naša Marijina družba igri „Sv. Neža in Marijin otrok". Igri nudita plemenito zabavo.

GOSPODARSKI VESTNIK

Ali naj pozna deteljišča pokosimo ali popašemo? Naša deteljišča je treba sedaj jeseni do zadnjega izrabiti, najsibo da jih pokosimo ali popasemo. Ni dobro, če pride detelja ravnokar pokošena v zimo (pod sneg), ravno tako pa tudi ne, če je do zime preveč obrastla, tako da nam pod pezo snega poleže in potem gnije. To velja še posebno pri lucerni. Najbolj nam detelja prezimi, če se pokošena pred zimo še nekoliko obraste, tako da ozeleni. Če jo pokosimo prepozno, tik pred zimo, ji vzamemo vso moč. Mokrota se v tem primeru rada zaje v pokošena stebelca in povzroči navsezadnje, da nam začne detelja pri korenini gniti. Zadnjo košnjo je tedaj pravočasno pogoditi, da nam — posebno lucerna — zimo lažje prestane. V ostalem pa kaže deteljišče popasti, samo da je treba pri tem velike previdnosti, ker se sicer drugo dogaja, da nam ob jesenski paši po deteljiščih živino rado napenja. Le pri mladih deteljiščih, posebno če lucerna ni dobro vkoreninjena, je paša tudi za deteljo samo nevarna, ker jo živina lahko poškoduje. To velja še posebej za deteljo na lahki zemlji in če je jeseni vrhutega še mokro vreme. V tem primeru je boljše, če mlado deteljišče pokosimo. Če pasemo po deteljiščih, je paziti posebno na to, da ne pasemo po mokri detelji, najsi je mokra po rosi ali pa po dežju. Taka detelja je najbolj nevarna za napenjanje. Mlada detelja je posebno bogata na beljakovinah in zato še bolj nevarna, da se živina preobje. Če imamo deteljišče popasti, storimo najbolje, da napasemo žival najprej na travniku ali na kakem drugem strnišču in šele nazadnje na deteljišču in to ob suhem vremenu. V tem primeru se tudi priporoča, da ne napajamo živali takoj po deteljni paši, ampak da jih napojimo, preden jih ženemo na deteljišče ali pa nekaj časa pozneje. Hitro napajanje po deteljni paši je vedno nevarno. Če pokladamo pokošeno strniščno deteljo, je važno, da jo mešamo z rezanico ali drugo starejšo zeleno krmo, ker se na ta način detelja veliko lažje in bolj prebavi. Če bi ne bilo pozne košnje pokrmiti, je prav, če jo stlačimo v jame, da se tam okisa. Taka krma je prav dobra za zimski čas, pa naj jo pokladamo v primernih odmerkih molznim kravam ali pa prešičem.

Elektrarne. Koncem leta 1926 je bilo pri nas elektraren z nad 20 kilovat 371 podjetij s 457 napravami in kapacitete 773.000 kilovatov. 120 obratov je nastalo po vojni. 325 obratov s 518.000 konjskimi silami je vodnih, 61 s 55.000 konjskimi silami ima poleg vode tudi parno silo ali motorje. 70% energije se producira v veleobratih nad 10.000 kilovatov. Skupno je preskrbovanih z elektriko skoro 4000 krajev z 4,652.000 prebivalci. Večina moči gre za industrijo, 96.000 kilovatov za razsvetljavo in 18.500 za železnice. Male centrale vedno bolj izginjajo.

Velikovški trg dne 21. septembra. Prignanih: 1 konj, 2 bika, 30 pitanih volov, 16 vprežnih volov, 12 juncev, 69 krav, 8 telic, 2 telet, 1 zaklana svinja, 55 prašičev, 103 ovce in 8 koz. Cene: konji od 400 do 500 S. Biki 1,10—1,30, pitani voli 1,30—1,50, vprežni 1,20—1,30, junci 1,10—1,30, krave 0,80—1,20, telice 1,10—1,30, teleta 1,80—1,90, plemenski prašiči 2—2,30, zaklana svinja 2,80, ovce 0,60—1,—, koze 0,30 do 0,50 S za kg žive teže. Jajce 19—20 g, sirovo maslo 3,20—4,80 S, pšenica 38 g, rž 36, oves 27, ječmen 28, ajda 38, krompir 10, fižol 36, brusnice 1 S za kg.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Na Moravskem se je dne 19. t. m. utrgal na več krajih oblak z viharji, ki je hiše odkril, potlačil strehe in izruval drevesa. Električne napeljave so povečini poškodovane. — Na Pruskem so zaznamovali lani 10.000 porodov z dvojčki. — Skandinavsko vseučilišče v Upsali obhaja te dni 450letnico svoje ustanovitve. — Nemškim premogokopom grozi premogovna stavka, ker so lastniki premogovnikov pristali le na 3 odstotno povišanje mezd, mesto na 10%. Stavkalo bo skoraj 80.000 delavcev. — Kotel italijanskega parnika „Armando" je razpočil; 15 mož posadke in 6 potnikov je bilo ubitih.

Dunaj. (Slovensko društvo.) Priprave za ustanovitev slovenskega društva na Dunaju so v polnem teku. Vsak dan se oglašajo pri članih pripravljalnega odbora navdušeni Slovenci in Slovenke in naglašujejo svoje zadovoljstvo, da se bo v kratkem času poživilo družabno življenje v dunajski slovenski koloniji, ki je bilo zamrlo po prevratu. Pripravljalni odbor, čigar predsednik je ugledni goriški narodnjak g. A. Gabršček, ima pridno seje in je že določil termin za ustanovni občni zbor, nedeljo 9. oktobra t. l. Poleg oficielnega programa bo na dnevnem redu tudi tamburaška godba, solo-petje, kjer bomo imeli priliko slišati hrvaško rojakinjo operno pevko gdč. Lili Švarcovo, potem še petje v zboru itd. Posetili nas bodo tudi bratje Hrvati in Čehi, tako da bo cela prireditev res manifestacija slovanskega duha vzajemnosti. Tudi od strani koroških Slovencev na Dunaju pričakujemo velike udeležbe. Saj je ravno med temi mnogo fantov in deklet, ki so bili doma dobri in zvesti duhu in jeziku matere, pa jih je tu skoro pogoltnilo morje velemesta. Vsi ti se bodo v naši družbi počutili izborno, saj ni še pozabljen v njih domači duh in melodija. Zato naj se vsi potrudijo, da pridejo dne 9. oktobra na ust. občni zbor v hotel „Post", I., Dracheng. 3. Lokal bomo pravočasno naznanili. Ker pa jih je mnogo na Koroškem, ki imajo naroč. „Koroškega Slovenca" in bodo te vrste brali, pa imajo sorodnike in znance na Dunaju, ki jih mi ne poznamo in lista ne bero, prosimo bralce, naj nam pošljejo naslove znancev na Dunaju, da jih osebno obvestimo o ustanovitvi društva. Pišite na tajnika Zdravkota Zwitter, Wien I., Universität.

Neumna šala. Neki medinec v brzovlaku Lipsko—Halle je peljal v kovčegu anatomsko preparirano človeško glavo. Po noči je dobil družbo dveh trgovskih potnikov. Mladeniči so pili in postali tako razigrani, da so pomolili glavo pred vrata sosednjega oddelka, medtem ko je vstopil vlak v predor. Neka gospodična, ki je potovala v tem oddelku, se je tako prestrašila spačene mrtve glave, da je dobila živčne krče. Padla je v nezavest, po obuditvi pa je kazala očitno dušvno zmedenost. Morali so jo poslati v Halle v norišnico. Oblasti so prijeli šaljivce in se bodo zagovarjali radi povzročitve težke poškodbe tujega zdravja.

Išče

103

se izurjen mesar, ki bi vzel v najem izir. odprl mesarijo na zelo prometnem mestu, brez posebne konkurence in tik železnice. Prostori novi in jako primerni.

Več se izve pri upravi lista.

Pekovski mojster v Pliberku **Martin Bleiberschnegg** išče poštenega in močnega

VAJENCA

ki bi obenem raznašal žemlje in ki razume oba deželna jezika.

106

Sprejmem službo gospodinje

kuharice, ali strežnice v župnišču ali pri kakem starejšem gospodu ali gospe. Nastop službe lahko takoj. Naslov se izve v upravi lista. 107

Lastnik: Pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu. — Založnik, izdajatelj in odgovorni urednik: Žinkovský Josip, typograf, Dunaj, X., Ettenreichgasse 9. — Tiska Lidova tiskarna Ant. Machát in družba (za tisk odgovoren Jos. Žinkovský), Dunaj, V., Margaretenplatz 7.